GENERALINĖS ADVOKATĖS CHRISTINE STIX-HACKL IŠVADA,

pateikta 2006 m. gegužės 11 d. [1]

I — Įžanginės pastabos

1. Šioje prejudicinio sprendimo priėmimo procedūroje, panašiai kaip ir tuo pačiu metu nagrinėjamoje byloje dėl įsipareigojimų neįvykdymo [2], sprendžiamas klausimas, koks santykis susiklosto tarp 1998 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, skirtos padėti teisininkams verstis nuolatine advokato praktika kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje buvo įgyta kvalifikacija [3] (toliau – direktyva), garantijų ir nacionalinės nuostatos, numatančios, kad būtent tokie kitų EB valstybių narių advokatai turi išlaikyti egzaminą žodžiu priimančiosios valstybės kalbų žinioms įvertinti, kad būtų įtraukti į priimančiosios valstybės narės advokatų sąrašą.

2. Be to, prašyme priimti prejudicinį sprendimą keliamas klausimas dėl direktyvos reikalavimų nacionalinėms teisės gynimo priemonėms, atsisakius atlikti minėtą registraciją.

1 — Originalo kalba: vokiečių.

2 — Sprendimas *Komisija prieš Liuksemburgą* (C-193/05).

3 — OL L 77, p. 36.

II — Teisinis pagrindas

A — *Bendrijos teisė*

3. Remiantis 1 straipsnio 1 dalimi, ši direktyva turėtų padėti teisininkams verstis nuolatine advokato praktika kaip savarankiškai dirbantiems arba pastovų atlyginimą gaunantiems kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje buvo įgyta profesinė kvalifikacija.

4. Pagal 2 straipsnio pirmąją pastraipą kiekvienas advokatas turi teisę verstis nuolatine 5 straipsnyje nurodyta veikla bet kurioje kitoje valstybėje narėje pagal savo buveinės šalyje vartojamą profesinį vardą.

5. Direktyvos 3 straipsnis, reglamentuojantis registraciją kompetentingoje institucijoje, numato:

„1. Teisininkas, pageidaujantis verstis advokato praktika kitoje valstybėje narėje nei ta,

kurioje jis įgijo savo profesinę kvalifikaciją, registruojasi tos valstybės kompetentingoje institucijoje.

2. Priimančiosios valstybės narės kompetentinga institucija įregistruoja advokatą jam pateikus pažymėjimą, patvirtinantį jo registraciją buveinės valstybės narės kompetentingoje institucijoje. Ji gali reikalauti, kad buveinės valstybės narės kompetentingos institucijos pažymėjimas būtų išduotas ne anksčiau kaip prieš tris mėnesius. Apie registraciją ji praneša buveinės valstybės narės kompetentingai institucijai.

3. Taikant 1 dalį:

— Jungtinėje Karalystėje ir Airijoje teisininkai, besiverčiantys advokato praktika pagal profesinį vardą, kitą nei vartojamą Jungtinėje Karalystėje ar Airijoje, registruojasi institucijoje, atsakingoje už baristerių ar advokatų profesijas, arba institucijoje, atsakingoje už solisitorių profesiją,

— Jungtinėje Karalystėje už Airijos baristerį atsako institucija, atsakinga už baristerius ar advokatus, o už Airijos solisitorių atsako už solisitorius atsakinga institucija,

— Airijoje už Jungtinės Karalystės baristerį ar advokatą atsako institucija, atsakinga už baristerius, o už Jungtinės Karalystės solisitorių atsako už solisitorius atsakinga institucija.

4. Priimančiosios valstybės narės atitinkama kompetentinga institucija, skelbdama joje registruotų advokatų vardus ir pavardes, taip pat paskelbia pagal šios direktyvos nuostatas registruotų advokatų vardus ir pavardes.“ (Pataisytas vertimas)

6. Direktyvos 5 straipsnis, reglamentuojantis veiklos sritis, numato:

1. Atsižvelgiant į 2 ir 3 dalis, teisininkas, besiverčiantis advokato praktika pagal savo buveinės šalies profesinį vardą, vykdo tas pačias profesinės veiklos rūšis kaip teisininkas, besiverčiantis advokato praktika pagal atitinkamą priimančiosios valstybės narės profesinį vardą, ir gali, *inter alia*, teikti konsultacijas savo buveinės valstybės narės teisės, Bendrijos teisės, tarptautinės teisės ir priimančiosios valstybės narės teisės klausimais. Bet kuriuo atveju jis turi laikytis nacionaliniuose teismuose taikomų procesinių taisyklių.

2. Valstybės narės, kurios savo teritorijoje tam tikros kategorijos advokatams leidžia rengti dokumentus dėl teisės valdyti mirusių asmenų turtą suteikimo bei teisės į žemę suteikimo ar perdavimo, kurią kitos valstybės narės suteikia ne advokatams, o kitų profesijų atstovams, gali nesuteikti teisės verstis šiomis profesinės veiklos rūšimis teisininkams, besiverčiantiems advokato praktika pagal buveinės šalyje vartojamą profesinį vardą, suteiktą vienoje iš pastarųjų valstybių narių.

3. Priimančioji valstybė narė gali reikalauti, kad teisininkai, kurie verčiasi advokato praktika pagal savo buveinės šalies profesinį vardą, versdamiesi advokato praktika, susijusia su kliento atstovavimu arba gynyba teismo procese, ir tiek, kiek priimančiosios valstybės narės teisė palieka teisę tokia veikla verstis teisininkams, besiverčiantiems advokato praktika pagal tos valstybės profesinį vardą, dirbtų kartu su teisininku, kuris verčiasi advokato praktika atitinkamoje teisminėje institucijoje, ir, jei būtina, būtų atsakingas tai institucijai arba su „avoué“, besiverčiančiu praktika joje.

Nepaisant to, kad būtų užtikrintas sklandus teisingumo sistemos veikimas, valstybės narės gali nustatyti konkrečias kreipimosi į aukščiausiuosius teismus taisykles, pavyzdžiui, dėl tam tikrą specializaciją turinčių advokatų dalyvavimo.“

7. 9 straipsnis, kuris reglamentuoja tam tikrų sprendimų dėl registracijos motyvavimą ir teisės gynimo priemones dėl jų, numato:

„Sprendimai neatlikti 3 straipsnyje numatytos registracijos arba panaikinti tokią registraciją bei sprendimai dėl drausminių priemonių taikymo turi būti motyvuoti.

Dėl tokių sprendimų turi būti numatyta teisės gynimo priemonė teisme pagal vidaus teisės nuostatas.“

B — *Nacionalinė teisė*

8. Šiai bylai svarbios kalbų vartojimo nuostatos įtvirtintos 1984 m. vasario 24 d. Įstatyme dėl kalbų vartojimo (loi du 24 février 1984 sur le régime des langues, toliau – 1984 m. Įstatymas) [4].

9. Remiantis jo 2 straipsniu, įstatymai ir juos įgyvendinantys teisės aktai leidžiami prancūzų kalba. Kiti teisės aktai gali būti priimami ir kita kalba. Atitinkama kalba laikoma autentiška.

10. Vadovaujantis 1984 m. Įstatymo 3 straipsniu, sprendžiant administracinius klausimus bei teismuose gali būti vartojamos prancūzų, vokiečių ar liuksemburgiečių kalbos.

4 — *Mémorial A*, Nr. 16, 1984 m. vasario 27 d., p. 196.

11. Direktyva į Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės teisę buvo perkelta 2002 m. lapkričio 13 d. Įstatymu (toliau – 2002 m. Įstatymas) [5], kuriuo buvo pakeistos tam tikros Liuksemburgo teisės nuostatos [6].

12. Remiantis 1991 m. Įstatymo 8 straipsnio 3 dalimi, pakeisto 2002 m. Įstatymo 14 straipsniu, yra keturi advokatų sąrašai: I advokatų sąrašas (į jį įrašyti 5 straipsnio, t. y. registracijos, ir 6 straipsnio, numatančio registracijos ir priesaikos reikalavimus, sąlygas atitinkantys ir advokato praktikos baigimo egzaminą išlaikę advokatai), II advokatų sąrašas (į jį įrašyti 5 ir 6 straipsnio sąlygas atitinkantys advokatai), III advokatų sąrašas ir IV advokatų sąrašas (į jį įrašyti praktika pagal buveinės šalyje vartojamą profesinį vardą besiverčiantys advokatai).

13. Kitos nacionalinės teisės nuostatos pateiktos šios išvados *priede*.

III — Faktinės aplinkybės, pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

14. Jungtinės Karalystės pilietis G. J. Wilson yra *barrister* ir *Honourable Society of Gray's Inn*, o nuo 1975 m. – Anglijos ir Velso advokatūros narys. Jis verčiasi advokato praktika Liuksemburge nuo 1994 metų.

15. 2003 m. balandžio 29 d. *Conseil de l'ordre des Avocats du Barreau du Luxembourg* (toliau — *Conseil de l'ordre)* nurodė G. J. Wilson atvykti į egzaminą žodžiu, kurį numato 2002 m. lapkričio 13 d. Įstatymo 3 straipsnio 2 dalis.

16. 2003 m. gegužės 7 d. G. J. Wilson atvyko į šį egzaminą lydimas Liuksemburgo advokato, tačiau pastarajam *Conseil de l'ordre* neleido dalyvauti egzamine.

17. 2003 m. gegužės 14 d. registruotu laišku *Conseil de l'ordre* pranešė G. J. Wilson apie atsisakymą įrašyti jį į advokatų registro IV advokatų sąrašą ir motyvavo tuo, kad G. J. Wilson atsisakė būti egzaminuojamas nedalyvaujant jo advokatui ir todėl *Conseil de l'ordre* negalėjo patikrinti jo kalbų žinių.

5 — *Mémorial A*, Nr. 140, 2002 m. gruodžio 17 d., p. 3202.

6 — 1991 m. rugpjūčio 10 d. Įstatymas dėl advokato profesijos (*Mémorial A*, Nr. 58, 1991 m. rugpjūčio 27 d., p. 1110) ir 1999 m. gegužės 31 d. Įstatymas.

18. Šiame laiške G. J. Wilson buvo pranešta, kad pagal 1991 m. Įstatymo 26 straipsnio 7 dalį šį sprendimą jis gali apskųsti Drausmės ir administracinei tarybai (*Conseil disciplinaire et administratif*).

19. Tačiau G. J. Wilson pateikė skundą Administraciniam teismui (*Tribunal administratif*) motyvuodamas tuo, kad numatyta galimybė apskųsti sprendimą Drausmės ir administracinei tarybai neatitinka nei Bendrijos teisės, nei Europos Žmogaus teisių ir laisvių apsaugos konvencijos (EŽTK) 6 straipsnio reikalavimų, ir todėl sprendimą turi priimti atitinkamą kompetenciją turintis *Tribunal administratif*.

20. 2004 m. gegužės 13 d. sprendimu šis teismas paskelbė, kad jo jurisdikcijai nepriklauso nagrinėti šio ieškinio.

21. 2004 m. birželio 22 d. G. J. Wilson dėl šio sprendimo padavė apeliacinį skundą Vyriausiajam administraciniam teismui (*Cour administrative*). *Cour administrative* mano, kad reikia išaiškinti Direktyvos 98/5 9 straipsnio 2 dalį dėl sprendimų dėl administracinių teismų kompetencijos ir kartu dėl jo paties kompetencijos. Jis taip pat abejoja, ar nurodytas kalbos žinių tikrinimas suderinamas su šios direktyvos garantijomis.

22. 2004 m. gruodžio 7 d. Sprendimu *Cour administrative* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

1. Ar Direktyvos 98/5, skirtos padėti teisininkams verstis nuolatine advokato praktika kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje buvo įgyta kvalifikacija, 9 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jis draudžia tokią teisės gynimo priemonę, kokia yra numatyta 1991 m. rugpjūčio 10 d. Įstatyme, iš dalies pakeistame 2002 m. lapkričio 13 d. Įstatymu?

2. Konkrečiai kalbant, ar tokie teisės gynimo organai, šiuo atveju Drausmės ir administracinė taryba (*Conseil disciplinaire et administratif*) ir Apeliacinė drausmės ir administracinė taryba (*Conseil disciplinaire et administratif d'appel*), gali būti laikomi „teisės gynimo priemone teisme pagal vidaus teisės nuostatas“ Direktyvos 98/5 9 straipsnio prasme ir ar 9 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jis nepripažįsta tokių teisės gynimo būdų, kurie apimtų kreipimąsi į vieną ar kelis panašaus pobūdžio organus, prieš suteikiant galimybę teisės klausimu kreiptis į „teismą“ 9 straipsnio prasme?

3. Ar valstybės narės kompetentingoms valdžios institucijoms, suteikiant (kitos) valstybės narės advokatams teisę nuolat verstis advokato praktika pagal savo buveinės šalies profesinį vardą tam tikrose Direktyvos 98/5 5 straipsnio api-

brėžtose veiklos srityse, leidžiama reikalauti, kad jie mokėtų šios valstybės narės kalbas?

4. Konkrečiai kalbant, ar kompetentingos institucijos gali nustatyti sąlygą, jog teisė verstis praktika suteikiama tik tuomet, kai advokatas laiko visų (ar daugumos iš) trijų pagrindinių priimančiosios valstybės narės kalbų egzaminą žodžiu, kad kompetentingos valdžios institucijos galėtų patikrinti, ar advokatas moka tris kalbas, ir, jei taip, kokios yra reikalaujamos procedūrinės garantijos, jei tokios apskritai yra?

IV — Dėl pirmojo ir antrojo prejudicinio klausimo: teisinė apsauga

A — *Dėl priimtinumo*

23. *Ordre des Avocats du Barreau du Luxembourg* (toliau – *Ordre*) ir Liuksemburgo vyriausybė mano, kad pirmieji du prejudiciniai klausimai, o Komisija – kad antrasis prejudicinis klausimas yra nepriimtini.

24. *Ordre* nuomone, Teisingumo Teismas nėra kompetentingas aiškinti direktyvos 9 straipsnį atsižvelgiant į Liuksemburgo teisę. Be to, sprendime pateikti neišsamūs duomenys dėl pirmojo prejudicinio klausimo.

25. Liuksemburgo vyriausybė savo ruožtu mano, kad nėra būtinybės aiškinti direktyvos 9 straipsnį, nes vertinti, kas yra kompetentingas spręsti dėl teisės gynimo priemonių, yra būtent nacionalinio teismo užduotis.

26. Komisijos nuomone, antrasis prejudicinis klausimas yra nepriimtinas dėl nepakankamai išsamių duomenų.

27. Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinio teismo prejudiciniam sprendimui priimti pateikto klausimo, jei Bendrijos normos galiojimo aiškinimas arba vertini-

mas, kurio prašo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, akivaizdžiai nėra susijęs su pagrindinės bylos realijomis arba dalyku, jei problema yra hipotetinio pobūdžio arba jei Teisingumo Teismas neturi faktinės ir teisinės informacijos, reikalingos pateikti naudingą atsakymą į pateiktus klausimus [7].

28. Nors pateikta tik minimali informacija apie pagrindinės bylos ginčui taikomas nuostatas, dokumentuose galima rasti pakankamai nuorodų į esminius teisinės apsaugos požymius.

29. Be to, akivaizdu, kad Bendrijos teisės išaiškinimo prašoma tam, kad būtų galima jo pagrindu įvertinti nacionalinių teisės normų suderinamumą.

30. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo išaiškinti sąvoką „teisės gynimo priemonė pagal vidaus teisės nuostatas“ direktyvos 9 straipsnio prasme. Atsakymas į šį klausimą siekiant išspręsti ginčą reikalingas todėl, kad jis leis įvertinti visų pirma ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo kompetenciją nagrinėti teisės gynimo priemones dėl *Conseil de l'ordre* sprendimų. Dėl pačios kompetencijos, savaime suprantama, spręs Liuksemburgo teismai.

31. Atsižvelgiant į kompetencijos pasidalijimą prejudicinio sprendimo priėmimo procedūroje pagal EB 234 straipsnį, Teisingumo Teismas, žinoma, nėra kompetentingas priimti galutinį sprendimą dėl teisinės apsaugos, garantuojamos pagal Liuksemburgo teisę, suderinamumo su Bendrijos teise.

B — *Dėl esmės*

1. Pirminės pastabos

32. Šiame procese du pirmieji prejudiciniai klausimai susiję su Liuksemburge numatyta teisių gynimo priemonių sistema nepriėmimo į Liuksemburgo advokatūrą atveju. Iš esmės kyla klausimas dėl bendro tokios

7 — Žr. 1995 m. gruodžio 15 d. Sprendimą *Bosman* (C-415/93, Rink. p. I-4921, 61 punktas); 2000 m. kovo 9 d. Sprendimą *EKW ir Wein & Co.* (C-437/97, Rink. p. I-1157, 52 punktas); 2000 m. liepos 13 d. Sprendimą *Idéal tourisme* (C-36/99, Rink. p. I-6049, 20 punktas); 2003 m. sausio 21 d. Sprendimą *Bacardi-Martini ir Cellier des Dauphins* (C-318/00, Rink. p. I-905, 42 punktas) ir 2003 m. gruodžio 4 d. Sprendimą *EVN ir Wienstrom* (C-448/01, Rink. p. I-14527, 76 punktas).

normos suderinamumo su direktyvos tikslais.

33. Pirmasis prejudicinis klausimas bendrais bruožais susijęs su 1991 m. Įstatyme, pakeistame 2002 m. Įstatymu, numatyta teisių gynimo tvarka ir direktyvos 9 straipsniu, o antrasis prejudicinis klausimas – konkrečiai su Drausmės ir administracinės tarybos ir Apeliacinės drausmės ir administracinės tarybos teisių gynimo instancijomis bei tiesiogiai direktyvos 9 straipsnio tekstu.

34. Nepaisant skirtingų formuluočių, iš esmės kalbama apie tą patį dalyką. Todėl abu prejudicinius klausimus reikia vertinti kartu, atsižvelgiant į šiuos aspektus: į bendruosius teisių gynimo priemonių sistemos formavimo Bendrijos teisės reikalavimus, teismo nepriklausomumo kriterijų, teismo nešališkumo kriterijų. Vertinimo kriterijumi bus laikomas visų pirma EB 234 straipsnis ir EŽTK 6 straipsnio 1 dalis.

35. Apibendrinant reikėtų priminti, kad teismams bendradarbiaujant prejudicinio sprendimo priėmimo procedūroje nacionalinio teismo užduotis yra nustatyti ir įvertinti ginčo faktines aplinkybes, o Teisingumo Teismas turi nurodyti nacionaliniam teismui aiškinimo gaires, reikalingas išspręsti konkretų ginčą [8].

2. Dėl teisių gynimo priemonių sistemos formavimo bendrųjų reikalavimų

36. Direktyvos 9 straipsnyje minima „teisės gynimo priemonė pagal vidaus teisės nuostatas“. Jame tiesiogiai nenurodomos nacionalinės profesinės organizacijos, nors joms minimos, pavyzdžiui, direktyvos 6 straipsnio 2 dalyje.

37. Kita vertus, tokia formuluotė nebūtinai reiškia, kad sprendimą visada turi priimti teismas klasikine prasme, juo labiau kad tą klausimą reglamentuojanti nacionalinė teisė, kaip šiuo atveju, gali numatyti kitokį reguliavimą.

38. Remiantis Teisingumo Teismo praktika, nesant Bendrijos teisės normų šioje srityje, valstybių narių nacionalinės teisės sistemos turi nustatyti kompetentingus teismus ir ieškinių, turinčių padėti apsaugoti iš tiesio-

8 — Visų pirma žr. 2000 m. balandžio 11 d. Sprendimą sujungtose bylose *Deliège* (C-51/96 ir C-191/97, Rink. p. I-2549, 50 punktas); 1990 m. gegužės 22 d. Sprendimą *Alimenta* (332/88, Rink. p. I-2077, 9 punktas) ir 1986m. birželio 3 d. Sprendimą *Kempf* (139/85, Rink. p. 1741, 12 punktas).

ginio Bendrijos teisės veikimo piliečiams atsirandančias teises, pareiškimo procedūrą [9].

39. Tačiau atkreiptinas dėmesys į tai, kad tokia procedūra negali būti nepalankesnė nei atitinkamų ieškinių, susijusių tik su nacionaline teise, atveju. Turint omenyje Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų kompetencijos pasidalijimą pagal EB 234 straipsnį, pastariesiems tenka užduotis konstatuoti, ar praktinis ginčijamų nuostatų taikymas iš tikrųjų yra diskriminuojamojo pobūdžio [10].

40. Kita vertus, numatyta procedūra neturi užkirsti kelio arba pernelyg apsunkinti Bendrijos teisės suteikiamų teisių įgyvendinimo. Taikant šį principą, kiekvienu atveju, kai kyla klausimas, ar nacionalinė procesinė norma neužkerta kelio arba pernelyg neapsunkina Bendrijos teisės taikymo, būtina atsižvelgti į šios normos vietą bendroje procedūros sistemoje, procedūros eigą ir procedūros ypatumus įvairiose nacionalinėse institucijose [11].

41. Todėl direktyvos 9 straipsnis ir Liuksemburgo įstatymai turi būti vertinami atsižvelgiant į šiuos du principus.

42. Be to, reikėtų atkreipti dėmesį į šiai bylai svarbios direktyvos nuostatos genezę. Kadangi pati nuostata teisėkūros procese nebuvo pakeista, galima remtis pasiūlyme išdėstytais Komisijos motyvais, išreiškiančiais Bendrijos teisės aktų leidėjo ketinimus. Jais vadovaujantis, šia norma siekiama suteikti minimalias garantijas [12]. Todėl teismo sąvoka aiškintina griežtai, kad būtų tinkamai atsižvelgta į teisinės apsaugos siekiančio asmens interesus.

3. Dėl teismo nepriklausomumo kriterijaus

43. Iš pradžių atsižvelgiant į Sutartį turi būti įvertintas teismo nepriklausomumas.

44. Paties EB 234 straipsnio 2 dalyje nėra apibrėžta teismo sąvoka. Tačiau yra tam tikrų

9 — 1976 m. gruodžio 16 d. Sprendimas *Rewe* (33/76, Rink., 5 punktas); 1995 m. gruodžio 14 d. Sprendimas *Peterbroek, Van Campenhout & Cie* (C-312/93, Rink. p. I-4599, 12/14 punktai) ir 2003 m. rugsėjo 30 d. Sprendimas *Köbler* (C-224/01, Rink. p. I-10239, 47 punktas).

10 — Žr. 1984 m. liepos 12 d. Sprendimą *Klopp* (107/83, Rink. p. 2971, 14 punktas).

11 — Žr., pvz., 2002 m. vasario 19 d. Sprendimą *Wouters ir kt.* (C-309/99, Rink. p. I-1577, 108 punktas).

12 — Žr. KOM(1994) 572 (galutinis).

būtiniausių Bendrijos teisės reikalavimų, kuriuos kelia Teisingumo Teismas [13]. Pagal nusistovėjusią teismo praktiką prieš atsakydamas į tik su Bendrijos teise susijusį klausimą, ar prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi institucija yra teismas pagal EB 234 straipsnį, Teisingumo Teismas atsižvelgia į aplinkybių visumą, t. y. teisinį institucijos pagrindą, ar ji yra nuolatinė, ar jos jurisdikcija yra privaloma, ar jos procesas grindžiamas rungimosi principu, ar institucija taiko teisės normas, taip pat ar ji yra nepriklausoma. Be to, nacionaliniai teismai gali kreiptis į Teisingumo Teismą, tik jei jie nagrinėja ginčą ir pagal nustatytą procedūrą turi priimti teisminio pobūdžio sprendimą.

45. Šioje byloje kyla nepriklausomumo kriterijaus klausimas, kuris veikiausiai yra svarbiausias nacionalinio teismo ir administracijos institucijos atskyrimo požymis [14].

46. Juo remiantis, tai turi būti teisminė institucija, kuri veikia neviršydama savo kompetencijos, nepriklausomai ir vadovaudamasi teise sprendžia teisinius ginčus, kuriuos ji kompetentinga nagrinėti pagal įstatymą. Be to, teismo sąvoka iš esmės gali apibūdinti tik tokią instituciją, kuri institucijos, priėmusios sprendimą, sudarantį ieškinio dalyką, atžvilgiu turi trečiojo asmens požymių [15].

47. Būtent pastarasis požymis šiuo atveju kelia abejonių. *Conseil de l'ordre*, kurią sudaro į I sąrašą įtraukti advokatai, sprendimą dėl nepriėmimo savo ruožtu peržiūri tik I sąraše esantys advokatai. Tad asmenys, kurie turi nepriklausomai išspręsti klausimą, nors ir nėra identiški vienai ginčo šaliai, t. y. *Conseil de l'ordre*, tačiau jie taip pat nėra tretieji asmenys jos atžvilgiu, priešingai – jie tarsi priklauso „tai pačiai stovyklai". Sąsają galima įžvelgti ir dėl to, kad Liuksemburgo advokatūros prezidentas, *Conseil de l'ordre* narys, pagal 1991 m. Įstatymo 21 straipsnį visų advokatų hierarchijoje užima vadovaujančią „Chef de l'Ordre" (Tarybos vadovo) poziciją.

48. Sprendime dėl viešųjų pirkimų teisės Teisingumo Teismas detaliau nenagrinėjo

13 — Šiuo klausimu žr., pvz., 1966m. birželio 30 d. Sprendimą *Vaassen-Goebbels* (61/65, Rink. p. 584, 602 punktą) ir 2005 m. gegužės 31 d. Sprendimą *Syfait ir kt.* (C-53/03, Rink. p. I-4609, 29 punktas).

14 — 1987 m. birželio 11 d. Sprendimas *Pretore di Salò* (14/86, Rink. p. 2545, 7 punktas) ir 2001 m. birželio 28 d. generalinio advokato D. Ruiz-Jarabo Colomer išvada byloje *De Coster* (C-17/00, 2001 m. lapkričio 29 d. Sprendimas, Rink. p. I-9445, 17 punktas).

15 — 1993 m. kovo 30 d. Sprendimas *Corbiau* (C-24/92, Rink. p. I-1277, 15 punktas).

trečiojo asmens reikalavimų šalių, kurių ginčas sprendžiamas, atžvilgiu ir labiausiai akcentavo veiklos vykdymo pobūdį, t. y. kad ji turi būti vykdoma nepriklausomai ir atsakingai [16].

49. Tačiau tą paaiškina tokios tuomet nagrinėtos bylos aplinkybės, kurios nebūdingos šiai bylai: anoje byloje įstatymais buvo sureglamentuota, kad viešųjų pirkimų priežiūros komitetas veikia nepriklausomai ir atsakingai. Viešųjų pirkimų kolegijos nariai taip pat turėjo būti nepriklausomi ir paklusti tik įstatymui. Vokietijos įstatymas dėl teisėjų statuso, susijęs su teisėjų paskyrimo negaliojimu ar atšaukimu bei su teisėjų nepriklausomumu ir pakeičiamumu, buvo pripažintas atitinkamai taikytinu kolegijoje dirbantiems nariams. Galiausiai garbės narių nepriklausomumas buvo užtikrintas, įstatymu uždraudus jiems užsiimti klausimais, kurių atveju jie patys dalyvavo priimant sprendimą dėl viešųjų pirkimų arba yra ar buvo oferentais ar atstovavo oferentų interesams.

50. Atrodo, kad tuo remiantis nepakanka aplinkybės, jog pagal Liuksemburgo teisę drausmės teismų nariai kartu negali būti *Conseil de l'ordre* nariais. Jų kadencijos metu jiems turi būti bent jau įstatymu suteikiama teisėjų nepriklausomumo ir neatleidimo garantija [17]. Taip pat konstatuotina, kad nėra specialiųjų normų dėl teismo narių balsavimo prieš ir susilaikymo bei dėl apsaugos nuo neleistino administracijos kišimosi ar neleistino spaudimo, pavyzdžiui, įstatymais sureguliuojant laisvę duoti nurodymus [18]. Tad bendrojo nesikišimo į sprendžiančiojo subjekto veiklą principo ir pareigos susilaikyti balsuojant nepakanka, siekiant užtikrinti asmens, turinčio išspręsti ginčą, nepriklausomumą. Priešingai, šis esminis institucijai keliamas teismų požymių reikalavimas turi būti užtikrinamas nuostatomis, kuriose aiškiai ir vienareikšmiškai turi būti nustatytos jos narių susilaikymo balsuojant, nepritarimo jų kandidatūroms ir keitimo priežastys [19].

16 — 1997 m. rugsėjo 17 d. Sprendimas *Dorsch Consult* (C-54/96, Rink. p. I-4961, 34 ir paskesni punktai); taip pat žr. 14 išnašoje nurodytos generalinio advokato D. Ruiz-Jarabo Colomer išvados byloje *De Coster* 21 punktą.

17 — Šiuo klausimu žr. 1999 m. kovo 2 d. Sprendimą *Eddline El-Yassini* (C-416/96, Rink. p. I-1209, 21 punktas) ir 1998 m. spalio 22 d. Sprendimą sujungtose bylose *Jokela* (C-9/97 ir C-118/97, Rink. p. I-6267, 20 punktas).

18 — 1999 m. vasario 4 d. Sprendimas *Köllensperger ir Atzwanger* (C-103/97, Rink. p. I-551, 21 punktas).

19 — 14 išnašoje nurodytos generalinio advokato D. Ruiz-Jarabo Colomer išvados byloje *De Coster* 25 punktas ir 13 išnašoje nurodyto sprendimo *Syfait ir kt.* 29 punktas bei 2000 m. liepos 6 d. Sprendimas *Abrahamsson ir Anderson* (C-407/98, Rink. p. I-5539, 36/37 punktai).

51. Reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad institucija, į kurią galima kreiptis su teisės gynimo priemonėmis dėl administracijos tarnybų sprendimo, gali būti laikoma teismu 234 straipsnio prasme ir tada, kai jai būdinga institucinė sąsaja su šia administracija, tačiau nacionalinė teisės sistema sutvarkyta taip, kad ji užtikrina funkcinį administracijos tarnybų, kurių sprendimai ginčijami, ir institucijų, nagrinėjančių skundus dėl tų institucijų sprendimų, atskyrimą, neleisdama administracijai, kuriai priklauso šios tarnybos, duoti nurodymų [20].

52. Šioje byloje atitinkamos institucijos turi priimti sprendimą tokiais pačiais klausimais pagal tuos pačius įstatymo kriterijus, tad negalima kalbėti apie jokį funkcinį atskyrimą pirmiau aprašyta prasme.

53. Sprendime *Broekmeulen* Teisingumo Teismas konkrečiai nagrinėjo profesinių organizacijų klausimą [21]. Šioje byloje priimtame sprendime Teisingumo Teismas nusprendė, kad dėl praktinio Bendrijos teisės veiksmingumo jis turi turėti galimybę priimti sprendimus normų išaiškinimo bei galiojimo klausimais, kurie iškyla nagrinėjant tokį teisinį ginčą, kai pagal valstybės narės teisę profesinei organizacijai, kuri pavaldi tam tikram institucinės priežiūros subjektui, yra pavesta įgyvendinti teisės normas ir kai tokia organizacija kartu su kompetentinga institucija numato teisės gynimo priemones, kurios gali turėti įtakos Bendrijos teisės suteikiamų įgaliojimų įgyvendinimui.

54. Šioje byloje tokią institucinę priežiūrą arba bendrą dalyvavimą galima įžvelgti dėl to, kad antrojoje instancijoje du profesionalūs teisėjai dalyvavo priimant nagrinėjamą sprendimą. Vis dėlto šiuo atveju nėra garantuojama pakankama apsauga, nes daugumos dalyvaujančių advokatų balsais, t. y. iš viso trimis, galima nusverti teisėjų sprendimą.

55. Nors kai kuriuose mokslo darbuose be išlygų teigiama, kad profesinės organizacijos turi teismų požymių [22], reikia turėti omenyje,

20 — 2002 m. gegužės 30 d. Sprendimas *Schmid* (C-516/99, Rink. p. I-4573, 37 punktas) ir 2000 m. kovo 21 d. Sprendimas sujungtose bylose *Gabalfrisa ir kt.* (nuo C-110/98 iki C-147/98, Rink. p. I-1577, 39 ir 40 punktai).

21 — 1981 m. spalio 6 d. Sprendimas *Broekmeulen* (246/80, Rink. p. 2311, 16 punktas); David Anderson *References to the European Court*, 1995, 2-016 punktas.

22 — Žr., pvz., Andreas Middeke. „Handbuch des Rechtsschutzes in der Europäischen Union", 2-asis leidimas, 2003, § 10 B I 2, 23 punktas.

kad nepriklausomumas yra ne antraeilis, o svarbiausias teismų bruožas [23].

56. Atsižvelgiant į tai, kas jau buvo išdėstyta dėl šio prejudicinio sprendimo priėmimo procedūros ir į aplinkybę, kad pirmojoje instancijoje sprendimą priima vien I sąrašui priklausantys Liuksemburgo advokatai, kurie gali būti suinteresuoti apsaugoti „savo darbo rinką“ nuo konkurentų iš užsienio, nei Drausmės ir administracinė taryba, nei Apeliacinė drausmės ir administracinė taryba nėra laikytinos teismu EB 234 straipsnio prasme.

57. Be to, taip pat tikslinga palyginti su kitomis direktyvų nuostatomis, pasižyminčiomis panašiu reglamentavimu kaip ir direktyvos 9 straipsnis.

58. Yra tam tikras direktyvų nuostatų tipas, kuris aiškiai numato, kad valstybės narės įsteigtina skundų nagrinėjimo institucija nebūtinai turi būti teismas EB 234 straipsnio prasme [24].

59. Tačiau šiuo atveju tokių normų nėra. Be to, minėtos normos vis dėlto visada reikalauja, kad kompetentinga instancija būtų nepriklausoma šalių atžvilgiu. Todėl tokiose normose įtvirtinti reikalavimai dėl sprendimą priimančio subjekto sudėties, net jei tai nėra teismas įprasta prasme, nėra sušvelninti.

60. Kitas direktyvų nuostatų tipas numato, kad sprendimus, kurie neperžiūrimi „teismine tvarka“, bet kuriuo atveju peržiūri nuo sprendimą priėmusios institucijos nepriklausoma instancija, kuri pagal EB 234 straipsnį turi būti teismas [25].

61. Tačiau tokios galimybės šiai bylai svarbi direktyva taip pat nenumato.

62. Todėl palyginimas su panašiu kitų direktyvų reglamentavimo turiniu neleidžia

23 — Apie nepriklausomumo požymį žr. 14 išnašoje nurodytą generalinio advokato D. Ruiz-Jarabo Colomer išvadą byloje *De Coster* (92 ir paskesni punktai).

24 — 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (OL L 108, p. 33) 4 straipsnio 1 dalis. 2002 m. kovo 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/30/EB dėl taisyklių ir tvarkos, reglamentuojančios triukšmingų operacijų apribojimų įvedimą Bendrijos oro uostuose, nustatymo (OL L 85, p. 40) 12 straipsnis.

25 — 1989 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyvos 89/665/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su peržiūros procedūrų taikymu sudarant viešojo prekių pirkimo ir viešojo darbų pirkimo sutartis, derinimo (OL L 395, p. 33) 2 straipsnio 8 dalis ir 1992 m. vasario 25 d. Tarybos direktyvos 92/13/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių Bendrijos taisyklių taikymą viešųjų pirkimų tvarkai vandens, energetikos, transporto ir telekomunikacijų sektoriuose, suderinimo (OL L 76, p. 14) 2 straipsnio 9 dalis.

daryti išvados, kad vien iš advokatų sudaryti sprendimą priimantys subjektai yra teismai pirmiau minėta prasme arba kad pakanka peržiūros teismine tvarka.

63. Galiausiai nepriklausomumo požymis turėtų būti išnagrinėtas remiantis su EŽTK 6 straipsniu susijusia jurisprudencija.

64. Nors ši nuostata aiškiai reglamentuoja tik garantijas, kurios turi būti įvykdytos sąžiningo proceso metu, nepaisant to, jos būtų neveiksmingos, jei nebūtų pripažįstama, kad prieš tai turi atsirasti teisė į teisminę apsaugą [26].

65. Bendrijos teismų praktikoje taip pat pripažįstama teisė kreiptis į teismą, kuri privatiems asmenims suteikia galimybę kompetentingame teisme apginti iš Europos Sąjungos teisės sistemos kylančias teises ir teisėtus interesus, siekiant juos veiksmingai įgyvendinti. 1950 m. lapkričio 4 d. EŽTK 6 ir 13 straipsniuose įtvirtintas bendrasis teisės principas, pagrįstas bendromis valstybių narių konstitucinėmis tradicijomis.

66. Nepriklausomumas EŽTK prasme visų pirma reiškia teisėjų nepriklausymą nuo administracijos ir proceso šalių [27]. Nesvarbu, kad teismo narius gali paskirti administracija, jei jiems negali būti duodami jokie nurodymai dėl jų veiklos [28]. Tačiau šiuo atveju dėl to kyla abejonių. Todėl šiuo klausimu atitinkamai taikytini pirmiau išdėstyti samprotavimai.

67. Kalbant apie sprendimą priimančio subjekto sudėtį, pasakytina, kad tai nebūtinai turi būti teismas klasikine prasme. Techninėse srityse (pvz., patentai) kaip tik gali būti svarių priežasčių kitaip formuoti subjekto sudėtį [29]. Šiuo atveju kalbama ne apie tokio pobūdžio specialiąją sritį, reikalaujančią specialiųjų arba net technikos žinių.

26 — Žr. 14 išnašoje nurodytos generalinio advokato D. Ruiz-Jarabo Colomer išvados byloje *De Coster*, 88 punktas.

27 — 1981 m. birželio 23 d. EŽTT sprendimo *Le Compte, Van Leuven ir De Meyere prieš Belgiją*, A serija, Nr. 43, 55 ir paskesni punktai bei 1984 m. birželio 28 d. EŽTT sprendimo *Campbell ir Fell prieš Jungtinę Karalystę*, A serija, Nr. 80, 78 punktas.

28 — 27 išnašoje nurodyto EŽTT sprendimo *Campbell ir Fell prieš Jungtinę Karalystę* 79 punktas ir 1995 m. lapkričio 20 d. EŽTT sprendimas *Bryzan prieš Jungtinę Karalystę*, A serija, Nr. 335-A, 38 punktas.

29 — 27 išnašoje nurodyto EŽTT sprendimo *Campbell ir Fell prieš Jungtinę Karalystę* 76 punktas; 1986 m. liepos 8 d. EŽTT sprendimo *Lithgow ir kt. prieš Jungtinę Karalystę*, A serija, Nr. 102, 201 punktas ir 1995 m. sausio 20 d. EŽTT sprendimo *British-American Tobacco Company LTD prieš Nyderlandus*, A serija, Nr. 331, 77 punktas.

68. Abejonių pirmiausia gali kilti tada, kai teismo narius skiria arba siūlo interesų grupės, o teismas turi priimti sprendimą būtent dėl tų grupių ar jų narių interesų [30]. Kaip tik taip yra šioje prejudicinio sprendimo priėmimo procedūroje.

69. Kita vertus, iš esmės nekyla jokių abejonių, kai etikos ar drausmės teismuose atitinkamų profesijų atstovai atlieka teisėjų funkciją [31]. Jie netgi gali sudaryti daugumą sprendimą priimančio subjekto narių, tačiau su sąlyga, kad jiems įstatymu yra suteiktas statusas, apsaugantis nuo išorės spaudimo [32].

70. Sprendime *Le Compte* EŽTT pasakė, kad nešališkumas užtikrinamas tada, kai paskiriamas toks pats skaičius profesionalių teisėjų, kurie iš savo tarpo renka pirmininką, kuris vienodai pasiskirsčius balsams turi lemiamo balso teisę [33].

71. Tačiau šiuo atveju taip pat nėra tokios nuostatos. Be to, reikia atsižvelgti į tai, kad šioje byloje, palyginti su sprendimu *Le Compte*, kyla kur kas svarbesnis klausimas dėl įrašymo į advokatūrą. Profesinių pažeidimų nagrinėjimas dar gali būti laikomas pačios advokatūros „reikalu", tačiau tai kelia abejonių leidimo užsiimti veikla ir jos vykdymo atveju, juo labiau kad daroma įtaka ieškovo teisinei padėčiai.

72. Todėl turėtų būti reikalaujama bent jau įstatymais sureglamentuoti dalyvių nepriklausomumą, o tai teisėjų atveju daroma tiek asmens, tiek materialiuoju požiūriu.

73. Tos pačios problemos kyla ir su antrąja instancija, nes dviejų apeliacinės instancijos teisėjų balsus gali nusverti trys advokatai.

74. Todėl tokie sprendimus priimantys subjektai, kokios yra Drausmės ir administracinė taryba ir Apeliacinė drausmės ir administracinė taryba, nėra nepriklausomi EŽTT jurisprudencijos prasme.

30 — Žr. Christoph Grabenwarter. „Europäische Menschenrechtskonvention: ein Studienbuch", 2-asis leidimas, 2005, § 24, 33 punktas.

31 — Hans Jarass. „EU-Grundrechte: ein Studien- und Handbuch", 2005, § 40, 28 punktas.

32 — Jacques Velu ir Rusen Ergec. „La convention européenne des droits de l'homme", VII tomas, 1990, 539 punktas.

33 — 1981 m. birželio 23 d. EŽTT sprendimo *Le Compte, Van Leuven ir De Meyere prieš Belgiją*, A serija, Nr. 43, 57 punktas.

4. Dėl teismo nešališkumo kriterijaus

75. Iš pirmiau išdėstytų samprotavimų galima daryti išvadą, kad Drausmės ir administracinė taryba ir Apeliacinė drausmės ir administracinė taryba taip pat stokoja teismui būdingo nešališkumo pagal EŽTK 6 straipsnio 1 dalį, juo labiau kad nepriklausomumas ir nešališkumas yra susiję funkciniu požiūriu, t. y. pirmasis yra antrojo prielaida [34].

76. Kartu šiuo požiūriu tikslinga atlikti palyginimą su *De Moor* byla. Joje taip pat buvo sprendžiamas ginčas dėl atsisakymo įrašyti į advokatūrą, o taip nusprendė vien iš advokatų sudaryta drausmės taryba [35].

77. Ieškovas suabejojo drausmės tarybos struktūriniu nešališkumu ir jos narių asmeniniu nešališkumu. Jis tvirtino, kad pastarieji gina tik savo materialinius ir moralinius interesus.

78. Atitinkamos valstybės vyriausybė prieštaravo šiems argumentams tik remdamasi konkretaus atvejo aplinkybėmis, o Žmogaus teisių komisija iš esmės palaikė ieškovo teiginius. Pats teismas šios problemos nenagrinėjo ir rėmėsi vien sąžiningo proceso ir viešumo principais.

79. Pagal Liuksemburgo teisę pirmojoje instancijoje taip pat sprendžia tik į I sąrašą įtraukti Liuksemburgo advokatai, kurie visiškai gali būti suinteresuoti apsaugoti „savo darbo rinką" nuo konkurentų iš užsienio.

80. Dėl šios priežasties nėra užtikrinamas pagal Liuksemburgo teisę kompetentingo sprendimus priimančio subjekto nešališkumas.

81. Nors pagal EŽTT jurisprudenciją pakanka galimybės vėliau peržiūrėti sprendimą teismine tvarka [36], tačiau pagal Liuksemburgo teisę paskutinėje instancijoje vykstanti peržiūrėjimo procedūra stokoja būtinos vis-

34 — Christoph Grabenwarter (nurodyta 30 išnašoje), 39 punktas.

35 — 1994 m. birželio 23 d. EŽTT sprendimas *De Moor prieš Belgiją*, A serija, Nr. 292-A.

36 — 28 išnašoje nurodyto EŽTT sprendimo *Bryzan prieš Jungtinę Karalystę* 40 punktas; Christoph Grabenwarter. „Verfahrensgarantien in der Verwaltungsgerichtsbarkeit", 1997, ketvirtas skyrius, 359 ir paskesni puslapiai.

apusiškos kompetencijos spręsti faktų ir teisės klausimus [37].

82. Todėl apibendrinant galima teigti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama teisės gynimo priemonių sistema neatitinka Bendrijos teisės reikalavimų.

5. Preliminari išvada

83. Taigi į pirmuosius du prejudicinius klausimus reikia atsakyti, jog Direktyva 98/5 aiškintina taip, kad ji draudžia 1991 m. Įstatyme, pakeistame 2002 m. Įstatymu, numatytą teisės gynimo procedūrą.

V — Dėl trečiojo ir ketvirtojo prejudicinių klausimų: kalbos žinių patikrinimas

84. Trečiasis ir ketvirtasis prejudiciniai klausimai iš esmės susiję su teisės problemomis, nagrinėjamomis ir įsipareigojimų neįvykdymo procedūroje byloje C-193/05. Jos atitinka teisės klausimus, kuriuos Komisija iškėlė kaip pirmąjį ieškinio pagrindą.

85. Todėl kalbant apie trečiojo ir ketvirtojo prejudicinių klausimų vertinimą nurodoma į argumentus dėl pirmojo ieškinio pagrindo, išdėstytus mano išvadoje dėl tuo pačiu metu vykstančios procedūros dėl įsipareigojimų neįvykdymo [38].

86. Todėl į trečiąjį prejudicinį klausimą ir ketvirtojo prejudicinio klausimo pirmąją dalį reikia atsakyti, jog direktyva aiškintina taip, kad ji draudžia nacionalinės teisės normas, pagal kurias tam tikros valstybės narės institucijos teisės verstis advokato praktika pagal savo buveinės šalies profesinį vardą kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje buvo įgyta kvalifikacija, suteikimą gali padaryti priklausomą nuo prieš tai numatyto kalbos egzamino išlaikymo.

87. Dėl tokio išaiškinimo nebereikia atsakyti į antrąją ketvirtojo prejudicinio klausimo dalį.

37 — Taip pat žr. 2005 m. lapkričio 24 d. EŽTT sprendimo *Capital Bank AD prieš Bulgariją*, Nr. 49429/99, 98 punktą.

38 — Taip pat šios dienos (2006 m. gegužės 11 d.) išvada byloje *Komisija prieš Liuksemburgą*.

VI — Išvada

88. Remiantis tuo, kas išdėstyta, Teisingumo Teismui siūloma taip atsakyti į prejudicinius klausimus:

1. 1998 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 98/5, skirtą padėti teisininkams verstis nuolatine advokato praktika kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje buvo įgyta kvalifikacija, reikia aiškinti taip, kad ji draudžia 1991 m. Įstatyme, pakeistame 2002 m. Įstatymu, numatytą teisės gynimo procedūrą.

2. Direktyvą 98/5 reikia aiškinti taip, kad ji draudžia nacionalines teisės normas, pagal kurias tam tikros valstybės narės institucijos teisės verstis advokato praktika pagal savo buveinės šalies profesinį vardą kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje buvo įgyta kvalifikacija, suteikimą gali padaryti priklausomą nuo prieš tai numatyto kalbos egzamino išlaikymo.

Priedas

Nacionalinės teisės nuostatos

1991 m. rugpjūčio 10 d. Įstatymas dėl advokato profesijos

<...>

6 straipsnis

1. Norintis būti įrašytas į (Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės Advokatūros (Ordre des avocats) registrą asmuo turi:

   a) pateikti numatytus nepriekaištingos reputacijos įrodymus;

   b) įrodyti, kad jis atitinka priėmimo atlikti praktiką sąlygas.

   Išimtiniais atvejais asmenims, atlikusiems profesinę praktiką savo buveinės valstybėje ir galintiems įrodyti, kad turi ne mažesnę kaip penkerių metų

profesinę patirtį, Advokatų taryba gali netaikyti tam tikrų sąlygų praktikai atlikti;

c) būti Liuksemburgo arba vienos iš Europos Bendrijų valstybių narių pilietis. Susipažinusi su teisingumo ministro nuomone, Advokatų taryba, remdamasi abipusiu principu valstybės, ne Europos Bendrijų narės, atžvilgiu, kurios pilietis yra kandidatas, gali netaikyti šios sąlygos. Tas pats taikoma kandidatams, Liuksemburgo Didžiojoje Hercogystėje turintiems politinio pabėgėlio statusą ir įgijusiems prieglobsčio teisę.

<...>

24 straipsnis

1. Šiuo įstatymu įsteigiama Drausmės ir administracinė taryba, kurią sudaro 5 į I advokatų sąrašą įrašyti advokatai, kurių keturis balsų dauguma išrenka Liuksemburgo advokatūros visuotinis susirinkimas, vieną – Dykircho advokatūros visuotinis susirinkimas. Liuksemburgo advokatūros visuotinis susirinkimas išrenka keturis pavaduojančius narius, vieną – Dykircho advokatūros visuotinis susirinkimas. Kiekvieną tikrąjį narį, negalintį dalyvauti tarybos posėdyje, pagal vyresniškumo tvarką pakeičia tos pačios advokatūros išrinktas pavaduojantis narys, o negalintį dalyvauti pavaduojantį narį pakeičia kitos advokatūros išrinktas pavaduojantis narys.

2. Nariai skiriami dvejų metų kadencijai, kuri skaičiuojama nuo po jų išrinkimo ateinančios rugsėjo 15 dienos. Jei atsilaisvina tikrojo ar pavaduojančio narių vietos, naujus narius paskiria Drausmės ir administracinė taryba. Paskirtų tikrųjų narių ir pavaduojančių narių įgaliojimai baigiasi tada, kai baigiasi išrinktojo nario, kurį jie pakeičia, įgaliojimai. Drausmės ir administracinės tarybos nariai gali būti perrenkami.

3. Drausmės ir administracinė taryba išsirenka pirmininką ir jo pavaduotoją. Kai pirmininkas ir jo pavaduotojas negali dalyvauti posėdyje, Tarybai vadovauja didžiausią darbo stažą turintis tikrasis narys. Mažiausią darbo stažą turintis tarybos narys eina sekretoriaus pareigas.

4. Drausmės ir administracinės tarybos nariu gali būti renkamas Liuksemburgo pilietis, bent penkerius metus esantis I advokatų sąraše ir nesantis Advokatų tarybos nariu.

5. Kai Drausmės ir administracinės tarybos negalima sudaryti pagal pirmiau pateiktą tvarką, jos narius skiria Advokatų taryba, kuriai priklauso pakeistini nariai.

<...>

26 straipsnis

<...>

7. Tais atvejais, kai į sąrašą įtrauktas advokatas praleidžiamas, atsisakoma advokatą įtraukti arba pakartotinai įtraukti į sąrašą arba kyla ginčas dėl į sąrašą įtraukto advokato eilės numerio, taip pat 22 straipsnio 2 dalies, 23 straipsnio, 34 straipsnio 3 dalies ir 40 straipsnio 1 dalies atvejais suinteresuotasis asmuo per 40 dienų nuo ginčijamo sprendimo perdavimo, įteikimo ar atsiuntimo, atlikto 6 dalyje numatyta tvarka, gali kreiptis į Drausmės ir administracinę tarybą. Procedūrai nereikia paskirti procesinio atstovo („avoué“).

<...>

28 straipsnis (pagal 2002 m. Įstatymo redakciją).

1. Proceso šalys, prokuratūra ir atitinkamos advokatūros taryba gali apskųsti visus Drausmės ir administracinės tarybos sprendimus, išskyrus sprendimus, priimtus pagal 22 straipsnio 2 dalį.

2. Šiam tikslui įsteigiama Apeliacinė drausmės ir administracinė taryba, kurią sudaro du Apeliacinio teismo (*Cour d'appel*) teisėjai ir trys į advokatų registro I sąrašą įrašyti advokatai asesoriai.

Nariai teisėjai ir juos pavaduojantys nariai, taip pat Taryboje dirbantis kancleris dvejiem metams skiriami Didžiojo Hercogo dekretu Aukščiausiojo teisingumo teismo (*Cour supérieure de justice*) teikimu. Jų atlyginimą nustato Didžiojo Hercogo nutarimas.

Advokatai asesoriai ir juos pavaduojantys nariai skiriami Didžiojo Hercogo dekretu dvejiem metams. Jie renkami iš penkių bent penkerius metus esančių advokatų registro I sąraše kandidatų sąrašų, kuriuos kiekvienai pareigybei atskirai pateikia kiekviena Advokatų taryba.

Asesorių įgaliojimai yra nesuderinami su Advokatų tarybos nario ar Drausmės ir administracinės tarybos nario įgaliojimais.

Apeliacinė drausmės ir administracinė taryba posėdžiauja *Cour supérieure de justice* patalpose, kuriame taip pat veikia tarybos kanceliarija.

Apeliacinei drausmės ir administracinei tarybai pirmininkauja didžiausią darbo stažą turintis teisėjas.

3. Apeliacija per 40 dienų pateikiama *Cour supérieure de justice* kanceliarijai ir pradedama Drausmės ir administracinės tarybos pirmininko registruotu laišku su gavimo patvirtinimu, išsiunčiamu pranešimu proceso šalims, prokuratūrai arba atitinkamos advokatūros tarybai.

4. Apeliacinės drausmės ir administracinei tarybai taikomos 26 straipsnio, reglamentuojančio tyrimą ir procedūrą, nuostatos.

29 straipsnis

1. Apeliacine tvarka priimtą sprendimą proceso šalys, prokuratūra ir atitinkamos advokatūros taryba gali apskųsti kasacine tvarka.

2. Siekiant pareikšti Kasacinį skundą, atlikti tyrimą ir priimti sprendimą, taikomos civilinio proceso normos. Kasacinio skundo pareiškimo terminas prasideda nuo tos dienos, kurią kancleris registruotu laišku su gavimo patvirtinimu pranešė apie apeliacine tvarka priimtą sprendimą.

<...>

2002 m. lapkričio 13 d. Įstatymas dėl 1998 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/5/EB, skirtos padėti teisininkams verstis nuolatine advokato praktika kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje buvo įgyta kvalifikacija, ir dėl

1) pakeisto 1991 m. rugpjūčio 10 d. Įstatymo dėl advokato profesijos pakeitimo;

2) 1999 m. gegužės 31 d. Įstatymo dėl buveinės suteikimo bendrovėms pakeitimo.

<...>

3 straipsnis

1. Tam, kad Europos advokatas Liuksemburgo Didžiojoje Hercogystėje galėtų verstis advokato praktika pagal buveinės šalyje vartojamą profesinį vardą, jis privalo būti įrašytas į vienos iš Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės advokatūrų registrą.

   Tuo tikslu teismo apylinkės, kurioje jis nori įsisteigti, advokatūros pirmininkui jis turi pateikti prancūzų kalba užpildytą prašymą. Kartu su 2 dalyje numatytais dokumentais ir duomenimis Europos advokatas savo prašyme turi nurodyti, ar jis savo buveinės šalyje yra kurios nors grupės narys ir prireikus pateikti visą naudingą informaciją apie šią grupę.

2. Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės advokatų taryba, gavusi Europos advokato prašymą leisti verstis advokato praktika pagal buveinės šalyje vartojamą profesinį vardą, įrašo jį į advokatūros registrą po egzamino žodžiu, per kurį Advokatų taryba gali patikrinti, ar Europos advokatas moka bent jau tas kalbas, kurios nurodytos 1991 m. rugpjūčio 10 d. Įstatymo 6 straipsnio 1 dalies d punkte, ir atsižvelgdama į 1991m. rugpjūčio 10 d. Įstatymo 6 straipsnio 1 dalies a punkte, c punkto pirmajame sakinyje ir d punkte nurodytus dokumentus bei pažymėjimą, patvirtinantį Europos advokato registraciją buveinės valstybės narės kompetentingoje institucijoje. Nurodytas buveinės valstybės narės pažymėjimas pateikiamas kiekvienų metų sausio mėnesį ir negali būti išduotas anksčiau nei prieš tris mėnesius.

Nepateikus pažymėjimo, Advokatų taryba gali nuspręsti išbraukti Europos advokatą iš sąrašo.

Europos advokatas į advokatūros registrą įtraukiamas įrašant jį į 1991 m. rugpjūčio 10 d. Įstatymo 8 straipsnio 3 dalies 4 punkte nurodytą IV advokatų sąrašą, į kurį įtraukti praktika pagal buveinės šalyje vartojamą profesinį vardą besiverčiantys advokatai.

Registraciją atliekanti advokatų taryba praneša apie tai buveinės valstybės narės kompetentingai institucijai.

3. Sprendimai dėl atsisakymo registruoti pagal 2 dalį arba dėl registracijos panaikinimo turi būti motyvuojami. Apie juos Europos advokatui pranešama registruotu laišku su gavimo patvirtinimu. Tokie sprendimai gali būti

apskundžiami vadovaujantis 1991 m. rugpjūčio 10 d. Įstatymo 26 straipsnio 7 ir paskesnėse dalyse nustatytomis sąlygomis ir tvarka.

4. Vienai iš Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės advokatūrų paskelbus joje registruotų advokatų pavardes, paskelbiamos ir joje įregistruotų Europos advokatų, besiverčiančių praktika pagal buveinės šalyje vartojamą profesinį vardą, pavardės.

5. Jei advokatą, įregistruotą vienoje iš Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės advokatūrų, registruoja kitos valstybės narės nei Liuksemburgo kompetentinga institucija, 1998 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/5/EB 3 straipsnio 2 dalyje nurodyti duomenys pranešami tos Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės advokatūros, kurioje šis advokatas įregistruotas, pirmininkui.

<...>

14 straipsnis

Pakeistas 1991 m. rugpjūčio 10 d. Įstatymas dėl advokato profesijos keičiamas taip:

<...>

III. 6 straipsnio 1 dalis papildoma šiuo d punktu:

„d) mokėti kalbą, kuria leidžiami teisės aktai, ir administracines bei teismuose vartojamas kalbas pagal 1984 m. vasario 24 d. Įstatymą dėl kalbų vartojimo."